

- Ἀπὸ τῆν Ποντιακὴ λαογραφία -

. Σ Η Μ Α

Ο.- " Ἡ Κερεικὴ ὑποφήφισσα γιὰ τὴν προεδρίαν τῇ χωρί " .

Τὴν ἐκπομπὴ αὐτὴ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

Στὴ λύρα ὁ Γιωργούλης .

. τό σῆμα σβῆνει

Στὴ σημερινὴ μας ἐκπομπή, φίλοι ἀκροαταί, θὰ ἀκούσετε ποντιακὰ τραγούδια καὶ χορούς, καθὼς καὶ εὐθυμογράφημα μὲ τίτλο " Ἡ Κερεικὴ ὑποφήφισσα γιὰ τὴν προεδρίαν τῇ χωρί " .

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Καὶ τώρα.....

Κ.- Κανεῖται, σταθέστεν. Ἐρθεν καὶ τ' ἐμόν ἡ σειρά νά ὀμιλῶ. Αὐριον ἔχομε ἐκλογάς δημοτικὰ καὶ κοινοτικὰ. Ἐσέγνα κι' ἐγὼ πὰ ψηφιδότητα, ψηφιδότητα. Ἀκσέστεν κὼσμεέσε:.... Ἐθέλεσα νά γίνουμαι, ἐγὼ ἡ Κερεικὴ, ~~εἰς~~ τῇ χωρί ἡ ἀρχόντσα, ὁ πρόεδρος καὶ ἀφοῦ εἶμαι γυναῖκα.... ἡ προερίνα.

Ἐτρεξα ἄν', ἔτρεξα κἀ, ὄρθωσα τὰ χαρτῖα μ', ὅλῖα τὰ χαρτῖα ἐν τάξει καὶ παρὰ τάξει. Ἀρχηγός, ἀρχηγίνα δηλαδῆς ἐγὼ ἀπὸν σὸν σύντυασμόν,

σὸν σύντυασμόν. Μὲ τ' ἐμέν σύβουλοι, διάβολοι, τὴν πλάση σ' θάματα καὶ πράματα. Ἄν τυχόν καὶ ψηφίζ' μας ὁ κὼσμος, δηλαδῆς μεγάλα πράματα. Θὰ ἐφτάμε συμβούλια, διαβούλια καὶ σὴ τραπεζί τό κιφάλ' πάντα ἐγὼ, ἐγὼ ἡ Κερεικὴ.

Ἀκούστεν συχωρια-νοί μου, ἐγὼ σὰς ὀμιλῶ σας, ἐγὼ ἡ Κερεικὴ, πού γυναῖκα ἄνθρωπος ἐπεφάσισα νά γίνουμαι προερίνα καὶ μὲ τ' ἐμέν ἀπὸν σὸ δελτάριον γραμμέντσα καὶ ἡ Σουμέλα καὶ ἡ Παλάσα καὶ μερικοί πὰ ἀγούρ' ὄχι πολλὰ νευρικοί, ἔτσι τρυφεροί νά ποῦμε. Ἐγροῖζετεν;

Αὐτὰ τὰ ἐκλογάς τὰ αὐριανά, τὰ δημοτικὰ καὶ τὰ κοινοτικὰ, εἶναι πολὺ ἔμορφα. Θὰ εἰπῇ μέσα στοῦ χωρίου μας θὰ χωρίζωμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τ' ἀρχοντάδες ἐμουν. Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ κουμανταρίζωμε τὸν ἑαυτὸν ἐμουν γιὰ τὰ ἰδικὰ μας τὰ ζητήματα τῇ χωρί. Μετά, τό κράτος δέν εἶναι τρόπος νά προφτάνη παντοῦ. Καὶ ἔπειτα τί ξέρουν σὴν Ἀθήναν ἀφῆα πού κἀθουνταν; Ἐμεῖς, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μέσα στοῦ χωρίον ἐμουν ἤξεύρωμε καλύτερα τ' ἀνάγκας ἐμουν, τὰ πόνια καὶ τὰ χαράντας ἐμουν.

Λοιπόν, πατριῶτ', ἂν ἐφτάτε με προερίναν ἀπὸς σὸ χωρίον, θὰ κἀνω πολλὰ πράματα. Ἀκσέστεν μερικά.

Πρῶτον: Ἀς ἀρχίσω ἀπὸ τὰ χαράντας. Τὰ γάμους πρέπει νά γίνωνται μὲ τὰ παλαιὰ τὰ συνήθειας, ὅπως πρῶτα. Τί πρᾶμα εἶναι αὐτό, τό ὁποῖον ἐβλέπουν τ' ὀμμάτια μας; Μὲ τ' ἕναν κουρτιόν καὶ μὲ κἀτ' παλαλίτσας τραγωδίας μὲ τὰ πλάκας, γάμος γίνεται; Μὲ τὴ λύραν, μανάχον μὲ τὴ λύραν,

τῇ ζουρνάν ἢ καί κλαρίνον, μέ τό τουλούμ, τ' ἀγγεῖον δηλαδή καί μέ τό ταούλ, μέ αὐτά τά ὄργανα ἔχει οὐσίαν ὁ γάμος.

ΣΩΛΟ - ΛΥΡΑ

Καί, ἔρχομαι σό δεύτερον: Γιά τό παράμικρον αἰτίαν, ταβίζομε ἐμεῖς οἱ χωρέτ'. Γιατί νά ταβίζωμε; Δέν πρέπει νά εἴμαστε αὐτύχολοι. Καί ὄνταν ἔχομε πά κάποιον διαφοράν, γιατί νά τρέχωμε ἀμέσως στήν ἀστονομίαν καί τά δεκαστήρια. Τῇ μειζοτέρ' τς πρέπει πρῶτα νά συμβουλευ-
κουνταν ὅλ'. Για αὐτό τό πράμάν θά νεγιάσω τό τσιμίδι μου ἐγώ ἡ Κε-
ρεκὴ ὡς προερίνα καί θά γράνω τά κότσια μου, γιά νά σᾶς κάνω νά
ἀλλάξετε ταπιέτι. Μάλιστα, αὐτό τό ταπιέτι σου θά τό χάνετον ἀπό
πάνω σας.

Τρίτον ζήτημαν: Τά τσιοπλίνας, τά τσιοπλίνας. Σκυλάζουν ἀλάτ-μα-
λάτ, οἱ τσοπλίνας μας, Μάλιστα, χωρίον μέρος εἶναι, θά ἔχωμε καί τσο-
πλίνας, ἀλλά πρέπει νά τά προσέχωμε. Δέν πρέπει νά ρίχνωμε ὅ, τι ἔρ-
χεται ριάστια, ριάστια, μάλιστα, τό λέγω καί ἡ τεπέ μου λαγνεύει καί
στέκει. Θά ἔχωμε καθαριότητα.

Τέταρτον: Θά κρούγω καί θά κιατεβῶ στήν Ἀθήναν, ἄν μέ ψηφίζετε
με. Θά πάω σή τρανούς. Θά τοῦς λέγω, ὅτι τό χωρίον πρέπει νά τό προ-
σέχνε. Στά δύσκολα τά χρόνια τά χωρία ἐκράτεσαν τό ἔθνος, τήν πίστην
καί τήν πατρίδαν. Δέν πρέπει τώρα τό κράτος νά κρατεῖ χαλαρά τά πρά-
ματα. Πρέπει νά φέρουν στό χωρίον καί σιλεῖμάν καί λιχτιρμούζια,
ἡλεχτρινά πῶς τά λένε. Δρόμια πρέπει νά γίνταν, κепία, δέντρα καί οὐ-
τω καθεστῶς. Αὐτά εἶναι πού κρούνε εἰς τό νοῦ μου. Καί κᾶτι νά σᾶς
λέγω. Στά λόγια μή δίνετον πολλά πίστην. Ἐμπιστοσύνην μανάχον νά
μέ ἔχετε. Μέσ' στήν καρδία μου πολλά πράματα ἔχω γιά τ' ἐσᾶς. Δηλαδή
ἄν σύρετον τήν ψῆφον ἐσούν σ' ἐμέν μερέαν, τό χωρίον θά λειτουργᾷ
ἄμον ὠρολόγ. Κοφτός φαλμός ἀλληλούϊα.

Αὐτά εἶχα νά ἔλεγα σας, ἐγώ ἡ Κερεκὴ. Ψηφιότητα, ψηφιότητα
δίδω. Προερίνα θέλω νά γίνουμαι. Βάλ'τεν τό χέρ' ἐσούν στήν καρδίαν
ἐσούν, πόλιντεν τό σταυρόν ἐσούν καί σύρτεν τήν ψῆφον. Ἐγώ κί ξέρω,
ἐάν δέν μέ ψηφίζετε με αὔριον, τήν Δευτέραν μέ ποῖον πρόσωπον θά
μέ τερεῖτεν εἰς τόν πρόσωπον; Δηλαδή μίαν εἶπα καί ἐγώ ἡ Κερεκὴ
νά δίδω ψηφιότητα καί νά κάνω σύντυασμόν, σύντυασμον καί θά μέ
ἐντροπιάζετον; Δέν ἡξεύρω, δέν ἡξεύρω, παλαλοσύνιαν πᾶ ἄν τό λέτεν
καί τεβεκαλοσύνιαν πᾶ ἄν ὁμοιάζει, ἐγώ μία φορά ἐμπῆνα σό χορόν.
Τυχόν καί προσβάλλετε με καί δίδτεν τήν ψῆφον ἐσούν ἀλλοῦ, τυχόν
καί μέ κρούτεν εἰς τό πλακίν, ἐμέν τήν Κερεκὴν καί τόν σύντυασμό
μ', ἡ ἐντροπή μή νομίζετον θά εἶναι μανάχον τ' ἐμόν. Ὅλεν ἡ ἐντροπή
πᾶ ἄν δέν εἶναι τ' ἐσέτερον, τό ἡμ' σόν μία φορά θά εἶναι. Τό μισόν
ἐπὶ τέλους τ' ἐμόν καί τό μισόν τ' ἐσέτερον. Μίαν ἐγιαγκουλεύτηνα
κι' ἐγώ πᾶ. Εἶπα νά γίνουμαι προερίνα. Λάγκεφον, εἶπα Κερεκὴ, κι' ἄτου-

νά πά. Αύριον, φήφους, πρόεροι, δήμαρχοι, σύβουλοι, διάβουλοι καί τ' ἄλλ' τήν ἡμέραν Δευτέραν συμβούλια.

Ἐγώ ξίαννα τό καθήκοντο μ'. Ἐμπρία σουν, τερέστεν, μ' ἐντροπιάζε-
τεν τήν Κερεϊνήν, ἐμέν καί τόν σύντυασμό μ'. Νοικοκυρεμένα θά πάω. Καί
τόμου καί κερδίζω, πρῶτα-πρῶτα, θά στρώνω μ' ἄτο σ' ἕναν διασιέδασιν,
ντό νά λέγω σας. Ὑστέρ', ἀμέσως σή δουλεία μου. Πολιτεῖαν, πολιτεῖαν
θά κιάνω τό χωρίο μας, πάτεν καί τερειτεν. Ἄς ἐλέπω σας, ἀσπροπρόσωπον
νά μέ ἐβγάλετεν, γιατί.... στήν ἐντροπήν βαρέα κ' ἔρχουμαι καί ἄν μέ
κρούτεν, ζατί στό πλανίιν ὅλους διόλου, ἀπό τήν στεναχώρια μ' θ' ἀποθά-
νω.

ΔΥΡ - ΤΡΑΓ

Σκοποί καί τραγούδια ἀπό διάφορες περιοχές του Μόντου.

ΔΥΡ - ΤΡΑΓ (4 σκοποί)

Κοντά σας καί πάλι τήν ἐρχόμενη ἐβδομάδα τήν ἴδια μέρα καί
ῶρα.

Σ Η Μ Α

Αιούσατε, τή λαογραφική μας ἐμπομπή, πού γράφει καί ἐπιμελε-
ταί ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης. Ἀτή λύρα ὁ Γιωργούλης.